

նիէլեան, երկրագործական՝ Մ. Չաքարեան, արդարագատութեան՝ Եր-
Բագունց: Չանդեգուրի կառավարութիւնն էր այս, որ, այնուհետև, ձեռք-
ձեռքի ընդհանուր կոմիսարի հետ՝ տարաւ երկրի կազմակերպութեան ու
կառավարութեան գործը: Խորհրդի միւս անդամները զբաղուած էին Ղարա-
բաղի հարցերով: Երջանային Խորհուրդն իր ամբողջութեան մէջ վարիչների
գործունէութեան վերին հսկողի դերում էր և շարաթը մի անգամ նիստ
գումարելով՝ լսում էր վարիչների գեկուցումները:

Պէտք է աւելացնել և այն, որ այդ բոլոր աշխատանքները կատարուած
էին դրեթէ պատերազմական պայմաններում: Ապր. 15-ից սկսած մինչև
նոյեմբերի վերջը տեղի ունեցան մի շարք լուրջ բախումներ հայերի և
թուրքերի միջև Երիցաթումբի, Ձէյվա-Հազարի, Ներքին Հանդի-Նիւաղիի,
Նորս-Գոմրիի, Մազրայի, Բազարչայ-Ղուշի-Բիլագի, Մինքենդ—Խոզ-
նաուրի և այլն: Ամէն անգամ կռիւներին մասնակցում էին երկու կողմից
1500—3000 զինուած ուժեր: Համարեա բոլոր դէպքերում էլ նախայարձակը
թուրքերն էին. նրանք էին և շարաշար պարտուողը: Թուրքերի ձգտումն էր
միացնել Չանդեգուրը Ազրբէջանին:

Այս բանին ոյժ էին տալիս և անդլիացիները: Այսպէս, մայիս 2-ին
Շուշիից Գորիս եկաւ անգլիական միսիայի պետ մայոր Մաք Մեյքենը և
հրահրելով Չանդեգուր—Ղարաբաղի Երջանային Խորհրդի անդամներին՝
արաւ հետևեալ յայտարարութիւն—պահանջը.

1. Ճանաչել Ազրբէջանի իշխանութիւնը՝ երկրում կարգ, իշխանու-
թիւն հաստատելու, ճանապարհները բանալու և ժողովրդին պարէն հասցնե-
լու համար:

2. Յարմարութիւններ տալ քոչուրներին բարձրանալու Չանդեգուրի
լեռները:

Երջանային Խորհուրդը մայիս 3-ին տւեց հետևեալ գրաւոր պատաս-
խանք.

«Չանդեգուրի առաջին գիւղացիական համագումարի որոշման համա-
ձայն՝ Հայաստանի Հանրապետութեան երկրամաս Չանդեգուրի դէմ կատար-
ւած իւրաքանչիւր յարձակողական գործողութիւն կը հանդիպի ամենայամատ
և կատաղի դիմադրութեան Չանդեգուրի հայ ժողովրդի կողմից:

Հայաստանի Հանրապետութեան երկրամասում չապրող քոչուրներին
ո՛չ մի դէպքում և ո՛չ մի պայմանով չի թոյլատրուած բարձրանալ Չանդե-
գուրի սարերը:

Ինչ վերաբերում է իշխանութիւն հաստատելուն, պէտք է ասենք,
որ ո՛չ միայն այժմ, այլ և համատարած անիշխանութեան օրերին Չանդե-
գուրում միշտ թագաւորել է օրինակելի իշխանութիւն, և այժմ հարկ չկայ
իշխանութիւն հաստատելու այնտեղ, ուր անիշխանութիւն չկայ:

Ուղիղ երկու տարի է ինչ Չանդեգուրը կտրւած է քաղաքակիրթ
աշխարհից, նրա առաջ վիակւած են հաղորդակցութեան ճանապարհները:
Չանդեգուրը հաշուել է այդ հանգամանքի հետ՝ դանելով, որ իր ազատու-
թիւնը վեր է ամէն տեսակ յարմարութիւններից և կուլտուրական բարիք-
ներից: